

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของ Orem มาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของนักเรียน โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ที่ศึกษาในภาคปลาย ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม. 6) จำนวนทั้งหมด 870 คน ใช้สูตรในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ

Yamane (1973, p. 1088) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Yamane

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (.05)

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2553 จำนวน 870 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 275 ตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการสุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างเป็นจำนวนเต็ม 300 คน

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้น ม. 4 ชั้น ม. 5 และชั้น ม. 6 โดยการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียน 3 ชั้น ในจำนวนที่เท่า ๆ กัน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ชั้น	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ม. 4	290	100
ม. 5	290	100
ม. 6	290	100
รวม	870	300

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาของ อรทัย ศรีทะรัง (2548), เทียมแข ขุมทอง (2548) และค้นคว้าตำราเอกสาร

งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของครอบครัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ซึ่งมีลักษณะแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดจะได้ 0 คะแนน

แบบสอบถามตอนนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ คะแนนรวม 30 คะแนน โดยมีข้อคำถามตามด้านของความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ดังนี้

1. รู้วิธีการดูแลตนเองโดยทั่วไปในภาวะปกติ ได้แก่ข้อที่ 1, 5, 6, 14, 17, 21, 25 และ 26
2. รู้วิธีการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย ได้แก่ข้อที่ 2, 7, 11, 15, 18, 27 และ 28
3. รู้วิธีการดูแลตนเองในด้านการเรียน ได้แก่ข้อที่ 3, 9, 10, 19, 20, 22, 24 และ 30
4. รู้วิธีการดูแลตนเองในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ 4, 8, 12, 13, 16, 23 และ 29

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดเจตคติต่อการดูแลตนเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ดังนี้ (สุรเดช สํารายจิตต์, 2550, หน้า 175)

ข้อเลือก	คะแนน
ได้รับมากหรือทุกครั้ง	3
ได้รับปานกลางหรือเกือบทุกครั้ง	2
ได้รับน้อยมากหรือได้รับนาน ๆ ครั้ง	1
ไม่ได้รับคำแนะนำเลย	0

แบบสอบถามตอนที่ 4 นี้มีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น บุคลากรทางด้านการแพทย์ ครู อาจารย์ บุคคลใกล้ชิด สื่อต่าง ๆ เป็นต้น

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้งที่มีโอกาส	3
ปฏิบัติปานกลางหรือเกือบทุกครั้ง	2
ปฏิบัติน้อยมากหรือปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	1
ไม่เคยปฏิบัติเลย	0

แบบสอบถามตอนที่ 5 นี้ มีทั้งหมด 50 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยมีข้อคำถามตามด้านของพฤติกรรมการดูแลตนเอง ดังนี้

1. การดูแลตนเองด้านสุขภาพกาย
2. การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต
3. การดูแลตนเองด้านการเรียน
4. การดูแลตนเองด้านเศรษฐกิจ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 5 ตอน คือ
 - 2.1 ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 2.2 ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองของนักเรียน
 - 2.3 ตอนที่ 3 เจตคติต่อการดูแลตนเอง
 - 2.4 ตอนที่ 4 การได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเอง
 - 2.5 ตอนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลตนเอง

3. การหาความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) พิจารณาและตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หลังจากที่ผ่านมาการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อทำการตรวจสอบแบบสอบถามหาความตรงของเนื้อหา

4. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ นำเครื่องมือมาทดสอบหาความเชื่อมั่นกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 ราย แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

- 4.1 ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .807 และค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามทุกข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.20-0.80 (ภาคผนวก ค)
- 4.2 ตอนที่ 3 เจตคติต่อการดูแลตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .885
- 4.3 ตอนที่ 4 การได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .861
- 4.4 ตอนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936
- เมื่อได้ระดับความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ต้องการแล้วจึงนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บด้วยตนเอง โดยวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง และส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต

แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือและความสมัครใจจากนักเรียน
ที่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายจุดประสงค์ในการวิจัยให้เข้าใจก่อนทำ
แบบสอบถาม พร้อมทั้งตอบข้อสงสัยในข้อคำถาม และให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาตอบ
แบบสอบถามจนครบ

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจนครบจำนวน 300 ราย โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
ข้อมูลทุกฉบับ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่กำหนดต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ความรู้ เจตคติ การได้รับคำแนะนำ และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

1.1 การแปลความหมายคะแนนของความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ผู้วิจัยได้
พิจารณาเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ได้ 24 คะแนนหรือร้อยละ 80 หรือมากกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
หมายถึง มีความรู้ระดับสูง

ได้ 15-23 คะแนนหรือร้อยละ 50 ขึ้นไปแต่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของ
คะแนนเต็ม หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

ได้น้อยกว่า 15 คะแนนหรือต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม หมายถึง
มีความรู้ระดับต่ำ

1.2 เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเจตคติแบ่งออกเป็น 5
ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, หน้า 17-18) ได้ระดับเจตคติ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีเจตคติระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีเจตคติระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีเจตคติระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีเจตคติระดับไม่ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีเจตคติระดับไม่ดีย่างยิ่ง

1.3 เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยการได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองแบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยการอิงเกณฑ์ได้ระดับการได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง ได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองระดับค่อนข้างน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0-0.50 หมายถึง ได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองระดับน้อย

1.4 เกณฑ์ ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองแบ่งออกเป็น 4 ระดับโดยการอิงเกณฑ์ได้ระดับการดูแลตนเองดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการดูแลตนเองระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการดูแลตนเองระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการดูแลตนเองระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0-0.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการดูแลตนเองระดับ ไม่ดี

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง เจตคติต่อการดูแลตนเอง การได้รับคำแนะนำในการดูแลตนเองกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation)